

Vecāku novērojumu loma smagu bakteriālu infekciju atpazīšanā bērniem: pilotpētījums

Urzula Nora Urbāne^{1,2,3}, Dita Gaidule-Logina³, Dace Zavadska^{2,3},
Ilze Grope^{2,3}, Dace Gardovska^{2,3}, Jana Pavāre^{2,3}

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Doktorantūras nodaļa, Latvija

² Rīgas Stradiņa universitāte, Pediatrijas katedra, Latvija

³ Bērnu klīniskā universitātes slimnīca, Latvija

Ievads. Drudzis ir viens no biežākajiem ārsta apmeklējuma iemesliem bērniem. Lai gan lielākajā daļā gadījumu to izraisa pašlimitējošas vīrusu infekcijas, 5–15% bērnu drudža iemesls ir smagas bakteriālas infekcijas, kuru agrīnai atpazīšanai un ārstēšanai ir izšķiroša nozīme slimības iznākumā. Lielas pacientu plūsmas apstākļos slimnīcu neatliekamās palīdzības nodaļās nepieciešams izstrādāt efektīvu skrīningu smagas bakteriālas infekcijas agrīnai klīniskai atpazīšanai, kas ļautu mērķtiecīgi virzīt tālāko izmeklējumu izvēli. Viens no literatūrā minētajiem faktoriem, kas palīdz agrīni atpazīt smagu bakteriālu infekciju, papildus dažādām klīniskajām pazīmēm ir arī vecāku bažas.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir izpētīt dažādu vecāku novērojumu nozīmi smagu bakteriālu infekciju atpazīšanā bērniem ar drudzi. Pilotpētījumā pēc brīvprātības principa tika iekļauti bērni un viņu vecāki, kuri ar sūdzībām par drudzi vērsušies BKUS Neatliekamās palīdzības nodaļā vai RSU ambulancē. Dati par vecāku novērojumiem tika ievākti daudzatzbilžu izvēles aptaujas, kā arī kvalitatīvas intervijas veidā, kas tika veiktas 24–48 stundu laikā pēc sākotnējās vēršanās pēc palīdzības. Pētījumā smaga bakteriāla infekcija tika definēta kā bakteriāls meningīts, bakteriēmija, pneimonijs vai urīnceļu infekcija. Datu statistiskā apstrāde tika veikta *SPSS Statistics*; novērojumu saistība ar smagas bakteriālas infekcijas diagnozi tika noteikta, izmantojot izredžu attiecību (*odds ratio*), statistiskā ticamība tika noteikta ar hī kvadrāta (χ^2) testu vai Fišera testu.

Rezultāti. Pētījumā tika iekļauts 31 bērns vecumā no 4 mēnešiem līdz 15 gadiem. 13 pacientiem tika diagnosticēta smaga bakteriāla infekcija (1 bakteriāla meningīts, 1 bakteriēmijas, 7 pneimonijs, 4 urīnceļu infekcijas gadījumi). 18 pacientiem netika diagnosticēta smaga bakteriāla infekcija, tie pārsvarā bija pacienti ar augšējo elpceļu infekcijām, ieskaitot gripu. Nozīmīga daļa abu grupu pacientu vecāku atzina, ka pašreizējā saslimšanas epizode izpaudusies atšķirīgi no iepriekšējām saslimšanām (11 jeb 85% smagas bakteriālas infekcijas grupā, 9 jeb 50% grupā bez smagas bakteriālas infekcijas), kā arī pauda viedokli, ka tā izpaudusies smagi (attiecīgi 9 jeb 70% un 9 jeb 50% gadījumu katrā grupā). Intervijā komentējot šīs bažas par smagu slimības gaitu, pacientu grupā bez smagas bakteriālas infekcijas vecāki tās lielākoties (septiņos gadījumos no deviņiem (78%)) saistīja tikai ar drudzi, tikai divos (22%) gadījumos par bažu iemeslu papildus minot uzkrītošas izmaiņas bērna apziņas stāvoklī vai uzvedībā, kas savukārt tika ievērotas astoņiem no deviņiem (89%) bērniem smagas bakteriālas infekcijas grupā. Atsevišķi vecāku novērojumi, kas statistiski ticami saistāmi ar smagu bakteriālu infekciju, bija stenēšana (OR = 5,88; 95%, TI: 1,12–30,40; p = 0,05), atteikšanās no iemīļotajām aktivitātēm (OR = 5,85; 95%, TI: 1,22–27,99; p = 0,02), kā arī samazināta urinācija (OR = 9,33; 95%, TI: 1,50–58,20, p = 0,02).

Secinājumi. Ņemot vērā vecāku viedokli, ka saslimšana noritējusi smagi un netipiski lielā daļā gadījumu gan bērniem ar, gan bez smagas bakteriālas infekcijas, tas būtu jāuzņem kritiski, sevišķi drudža fobijas gadījumos. Taču, rūpīgāk iedziļinoties vecāku stāstītajā, ir iespējams diferencēt specifiskus novērojumus, kuru gadījumā bērniem ar drudzi smagas bakteriālas infekcijas varbūtība ir palielināta. Lai efektīvāk atspoguļotu vispārējo bērnu populāciju, kā arī identificētu vecāku novērojumus tieši smagas bakteriālas infekcijas gadījumos, pētījums turpināms prospektīvā veidā, iekļaujot pēc iespējas vairāk pacientu ar drudzi, kā arī intervijas jautājumus mērķtiecīgāk virzot uz specifiskām uzvedības izmaiņām, kas nav tieši saistāmas ar paaugstinātu ķermeņa temperatūru.

Pētījums izstrādāts Eiropas Savienības inovāciju programmā “Horizon 2020”; projektā “PERFORM” (Personalised Risk assessment in Febrile illness to Optimise Real-life Management across the European Union).